

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

1
2024

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 788 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalendarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiyalarning roli va ahamiyati.....	10
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda konseptual, ilmiy, innovatsion yondashuvning zarurati	16
Gulnora Abdurahmonova	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tish muammolari va uni bartaraf etish yo'llari	22
S. R. Topildiyev	
Milliy strategik maqsadlar: ekologik va bojxona boshqaruvi mexanizmlarining maqbul kombinatsiyasi	28
Muratova Shohista Nimatullayevna	
Green Economy in Tourism in Uzbekistan.....	32
Alieva Makhbuba Toychievna	
Инновационные подходы в сельском туризме: "Зеленые маршруты"	36
Гольшева Елена Вячеславовна	
Mamlakatimizda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasining ustuvor yo'nalishlari	42
Vaxabov Abduraxim Vasikovich, Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
To'qimachilik sanoati korxonalarini barqaror rivojlantirish omillari.....	47
A.Yu. Mardanov	
Turizmni qayta jonlantirish strategiyasini ishlab chiqishda turizmni rejalashtirishning istiqbollari.....	52
A'zamov Saidakbarxon Avazxon o'g'li	
O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishi asosida barqaror rivojlanishga erishish	57
Abdullayev Elyorbek Odiljon o'g'li	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	62
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Turistik hududlarning barqaror rivojlanishini baholash metodologiyasida integral baholash ko'rsatkichlarini aniqlashning nazariy jihatlari.....	66
Asraqulov Abduraxmon Sultonovich	
Iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda "yashil" iqtisodiyot va uning ayrim masalalari.....	70
Axunova Shoxistaxon Nomonjanovna, Sultonova Gulbaxor Shoxnazimovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi faoliyatining nazariy tamoyillari va o'ziga xos xususiyatlari.....	74
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Mintaqa iqtisodiyotida agrar soha samaradorligini oshirishning ahamiyati.....	78
Butanova Dilnoza Rustamovna	
Global krizislar va ularning turizm iqtisodiyotiga ta'siri.....	83
Hallakova Barnoxon bahodirjonovna	
Agroturizm faoliyati rivojlanishining xorijiy tajribalari va ularda faoliyatni rivojlantirish modellarining qo'llanilishi	95
Husanboyev Sadafbek Yorqinjon o'g'li	
Yashil iqtisodiyotni kreditlashda banklarning o'rni.....	101
Ibragimova Sevara Muxamedjan qizi	
Qurilish materiallari sanoati korxonalarini samaradorligini baholash masalalari.....	104
Isayev Jakhongir Muzaffarovich	
Iqtisodiyotni islomiy moliya tamoyillari asosida moliyalashtirish amaliyotini joriy etish istiqbollari	110
Kasimov Baxtiyor Usmanovich	
Oziq-ovqat sanoatida tadbirkorlik faoliyatini tashkil etishning iqtisodiy mexanizmi.....	113
Mahamatova Maftuna	
Turizm xizmatlar bozorida raqobatbardoshlik ko'rsatkichlarini takomillashtirish imkoniyatlari.....	119
Nurfayziyeva Mohinur Zayniddinovna	

Islom moliyalashtirish xizmatlari asosida kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish usullari.....	124
Said Po'latov Maxamedovich	
Using Innovative Technologies in Hotels as a Factor of Sustainable Development of Tourism Industry	128
Sayfutdinov Shuxratjon Sultonovich, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Dorivor o'simliklar yetishtirishning dunyo mamlakatlari iqtisodiyotidagi o'rni va xalqaro bozor savdosida prognozlar.....	135
To'xtabayev Jamshid Sharofiddinovich, Maftuna Ermatova Arslonbek qizi	
O'zbekistonga turistlar tashrifini ko'paytirishda raqamli texnologiyalarning o'rni	142
Toshmurod Kulmanov	
Agrobiznesni moliyaviy quvvatlash va rivojlanish istiqbollari	147
Tursunova Dilnavo Islomovna	
Oziq-ovqat bozorini qandolat mahsulotlari bilan to'ldirishda marketing strategiyalaridan foydalanishni takomillashtirish.....	150
Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi	
Yoshlar turizmini rivojlantirish holati va uni takomillashtirish yo'llari.....	159
Allayor Norboyev Ismoilovich	
Biologik aktivlarni baholashning uslubiy jihatlarini takomillashtirish.....	162
Boltayev Abror Sayitmuradovich	
Agrosanoat ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilishga uslubiy yondashuvlari.....	168
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich	
Suv resurslaridan samarali foydalanishda suv solig'ining ahamiyatini oshirish	174
Ikramov Nuriddin Kamolitdinovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiya va innovatsion faoliyat bilan bog'liq tushunchalarining nazariy masalalari	179
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Temur Olimovich Mamayunusov	
Aglomeratsiya iqtisodiyoti – Agglomeratsiya iqtisodiyoti – hududiy rivojlanishni harakatlantiruvchi omili sifatida	185
Raximbayev Akmal Azatboyevich	
Korxonalarni boshqarish samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish mexanizmlari	190
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
Globalashuv sharoitida turizm sohasida innovatsion faoliyatni rivojlantirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish	195
Salimov Dilshodbek Davronovich	
To'qimachilik sanoat korxonalarida marketing strategiyasi.....	199
Tillyaxodjayev Azizxon Aloxonovich	
Oziq-ovqat sanoati korxonalari raqobatbardoshligini oshirish yo'llari	203
Nilufar Umarova	
O'zbekistonda transport xizmatlari ko'rsatilishi tahlili	207
Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	
Agrar sektorga jalb qilingan investitsiyalarning sohadagi intensiv iqtisodiy o'sishga ta'sirining tahlili	213
Yangiboyev Sirojiddin Jo'ramurodovich	
Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlarda auditning xalqaro standartlarini qo'llash xususiyatlari	220
Meliyev Isroil Ismoilovich	
Raqamli bank xizmatlarini yanada takomillashtirish: muammolar va yechimlar.....	227
Melikov Otabek Maxmadiminovich	
Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalining tutgan o'rni.....	232
Abdikarimov Islombek Ibragimovich	
Kimyo sanoati korxonalarini boshqarish modellariga oid zamonaviy tajribalar.....	237
Avulchayeva Feruza Djurakuziyevna	
Задачи предмета «русского языка» на современном этапе.....	243
Адилова Солияхон	

Tijorat tashkilotlarining investitsiya faoliyati	247
Farhod Mahmudovich Tirkashyev, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li	
Korrelyatsion-regression tahlil orqali turizm xizmatlari samaradorligini oshirish mexanizmlari.....	252
Gapparov Azim Qayumovich	
O'zbekistonda monetizatsiya darajasi va uni makroiqtisodiy ko'rsatkichlarga ta'siri.....	258
Isayev Atabek Djurabayevich	
Prospects for the Development of Bond Circulation in the Capital Market.....	266
Jurabek Sobirov	
Ta'lim xizmatlari bozorida oliy ta'lim muassasalarining rivojlanish holati tahlili.....	270
Kuldashev Sherzod Alimardonovich	
Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va ularning barqaror iqtisodiy o'sishdagi roli	276
Mamadiyeva Dilrom Ravshon qizi	
Surxondaryo viloyatlarning marketing salohiyatini shakllantirish holati tahlili.....	280
Mamadjanova Tuyg'uno'y Axmadjanovna	
Improving Internal Control System	287
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	
Oliy ta'lim xizmatlarini targ'ib qilishda OTMlar veb-saytlari samaradorligini oshirish.....	291
Musayev Bekjon Shukurillayevich	
Korxonaning narx-navo tizimi va narx siyosatini tahlil qilish	298
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilhkomovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tibbiyot sohasini moliyalashtirish istiqbollari.....	302
Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li	
Xizmatlar ko'rsatish subyektlarida biznes-modellarining raqamli transformatsiyalashuv konsepsiyalari.....	306
N. B. Yahyoxonov	
Mikromoliyaviy xizmatlar ko'rsatuvchi kredit tashkilotlarining samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarning ekonometrik tahlili.....	311
Nazarova Muslima Nazarovna	
Sanoat korxonalarida aylanma mablag'lardan foydalanishning ilmiy-amaliy jihatlari	317
Nurmatov Mirzaakbar Mirzaaliyevich	
Biznesni yuritishda korxonalararo integratsion jarayonlarni rivojlantirish masalalari.....	322
Olimova Nodira Xamrakulovna	
O'zbekistonda turizmni rivojlantirishning moliyaviy mexanizmlari: tahlil va istiqbollar	329
Oppoxonov Nurmuhammadxon Po'latxon o'g'li	
O'zbekistonda davlat korxonalarini transformatsiyasini jadallashtirish yo'nalishlari.....	333
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Aholining turmush darajasini oshirish sharoitida mehnat bozori transformatsiyasining dinamikasi	338
Rahimboyev Muxtorbek Ikrom o'g'li	
Tijorat banklarida iqtisodiy-matematik modellashtirish samaradorligini yanada oshirish usullari.....	341
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
Aholi moliyaviy savodxonligiga investitsiya kiritishning ahamiyati.....	345
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda valyuta siyosatini samarali tashkil etish.....	350
Samandarov Zuxriddin Raup o'g'li	
Sharq va G'arb tamaddunida gender qarashlar	355
Samandarova Gulxayo Abdulkarim qizi	
Imkoniyati cheklanganlarga to'siqsiz turizm xizmatlarini tashkil etish istiqbollari	359
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li	
To'qimachilik korxonalarining inqirozga qarshi boshqaruvida davlat tomonidan tartibga solishning ahamiyati	363
Todjimamatova Mashxura Erkinovna	
Mintaqalarning ekologik-iqtisodiy xususiyatlari va ularning barqaror rivojlanish bilan bog'liqligi	367
Toshboyev Muzaffar Muxtorovich	

Перспективы развития сферы услуг в Узбекистане.....	373
Tsoy Marina Petrovna, Li Marina Rudolfovna, Romashkin Roman Anatolyevich	
Opportunities for Bicycle Tourism in Zomin, Bulungur and Bakhmal Districts.....	379
Urozaliev Elyor Shuxrat ogli, Xujamov Bobur bahodir ogli, Saydullayev Abbosjon Murodovich	
Pul-kredit siyosati va moliyaviy inqiroz: uslubiyot va saboqlar.....	384
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Korxonalarda barqaror rivojlanishni tatbiq etish istiqbollari.....	391
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Jumayeva Guzal Sherxon qizi	
Telekommunikatsiya korxonalari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	396
Xusanov Ulugbek Nishanovich	
Milliy iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasini kengaytirish imkoniyatlari.....	402
Xuseynova Feruzabonu Mamadaliyevna	
O'zbekiston iqtisodiyotida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	405
Yo'ldosheva Dilnoza G'ayrat qizi	
Необходимость соблюдения этических норм в профессиональной деятельности бухгалтеров.....	408
Абдуллаханова Гулбахор Саттаровна	
Mintaqalarda kichik innovatsion korxonalarni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	412
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Axmadjanov Ilyosbek Iloxomjon o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlanishini nazariy masalalari.....	416
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Abduraxmonov Sherali Sharifjonovich	
Пути повышения прозрачности бюджета Республики Узбекистан.....	420
Адашов Гайрат Рустамович	
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog'liqligi.....	424
Axmediyeva Aliya Toxtarovna	
Тенденции и факторы развития пищевой промышленности в Узбекистане.....	432
Б. А. Хакимов	
Роль платежных систем в функционировании электронной коммерции.....	438
Бабаева Гузаль Яшиновна	
"Sirdaryo" va "Sirdaryo-Farm" erkin iqtisodiy zonasidagi xorxonalari erishgan yutuqlari, berilgan imtiyozlar va yaratilgan shart-sharoitlar to'g'risida.....	444
Davlayev G'olib Ashurovich	
Milliy iqtisodiyotga jalb qilingan investitsiyalarning tahlili.....	447
Djalilov Dostonbek Abduazizovich	
Ishlab chiqarish tafovutining Markaziy Bank monetar siyosati qarorlariga ta'siri.....	452
Duskobilov Umidjon Sharofiddinovich	
O'zbekistonda innovatsion jozibadorlik asosida oliy talim xizmatlarini rivojlantirish.....	457
Jonuzokov M. K.	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvni takomillashtirishda xorij tajribasidan foydalanish.....	461
Ismailov Allayor Rashidovich	
Особенности формирования ценовой стратегии на рынке плодоовощной продукции.....	465
Исроилов Абдурашид Абдурахманович	
Iqtisodiyotni globalashuvi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar barqarorligining nazariy metodologiyasini takomillashtirish.....	471
Kalandarova Nargiza Narimanovna	
Проблемы регулирования и защиты инвесторов в развитии электронной коммерции и пути их решения.....	475
Кенжебаева Гульфуза Рахматиллаевна	
Сущность, цели и задачи определение уровня финансовой устойчивости предприятия в современных условиях.....	478
Киличев А. А.	
Sug'urta tashkilotlari tomonidan taqdim etiladigan hisobotlarni xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish.....	485
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	

Классификация институциональных факторов, определяющих предпринимательскую активность в Узбекистане.....	490
Курпаяниди Константин Иванович	
Ho'jalik yurituvchi subyektlarning kredit va qarz mablag'laridan foydalanish samaradorligi tahlilini takomillashtirish.....	497
Mahmudova Go'zal Samadjon qizi	
Muqimiy ijodiDA milliy uyg'onish va iqtisodiy, falsafiy qarashlar	502
Muxlisa Muxitdinova	
Совершенствование управления портфелем залогов для обеспечения финансовой устойчивости: инсайты и рекомендации для Узбекистана	505
Наимов Шахрух	
Определение специфических особенностей и факторов влияющие на процесс внедрения международных требований и стандартов в коммерческих банков Республики Узбекистан.....	509
Хайдаров Зохир Шаривович , Каражанова Гулноза Толлиевна, Хайдари Фидои Зохир Зода	
Inson kapitalida mujassam bo'lgan fazilatlar, ularning jamiyat rivojlanishidagi o'rni va roli	514
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Sevara Abdinazarovna Babanazarova, Mexrangiz Olimovna Mamayunusova	
Развитие рыночных отношений и усиление их влияния на рост объёмных и качественных показателей культурного туризма.....	521
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Основные направления цифровой трансформации в банковском секторе.....	525
Рахимова Гавхар Ойбековна	
O'zbekistonda ayollarni tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishda bank kreditlarining roli	530
Saidova Subhinigor Azizovna	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish asosida kambag'allikni qisqartirishning innovatsion yo'llari	535
Sultonov Shodiyor Abduhalilovich, Nazarov Asqar Anvar o'g'li	
Yuridik shaxslar mol-mulkiga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari	541
Umirov Xurshid Islomovich	
Korxonalar va tashkilotlarni modernizatsiya qilish jarayonlari.....	545
Fayziyeva Dilafruz Shuxratovna	
"Авеста" – исторический источник экономической мысли в Древней Средней Азии	549
Хакимов Назар Хакимович, Садилов Анвар Каримович	
Приоритетные направления развития теории формирования финансовой политики предприятия	555
Хамдамов С. Ф.	
Innovatsion rivojlanish sharoitida inson resurslarini strategik boshqarish.....	562
Xasanova Nafisa Shavkatovna	
Mehnat bozorida mehnat resurslaridan samarali foydalanishda yoshlar bandligini takomillashtirish.....	566
Xuvaydullayeva Iroda Xusniddin qizi	
Sanoat korxonalari faoliyati samaradorligi va raqobatbardoshligini baholashga doir uslubiy yondashuvlar.....	572
Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
Amir Temur davrida hunarmandchilik siyosatining o'ziga xos iqtisodiy xususiyatlari	578
Zikrillayev Jaxongir Sarvar o'g'li, ilmiy rahbar: Nasimov Baxtiyor Vasiyevich	
Infratuzilma obyektlari rivojlanishining turizm sohasidagi o'rni.....	583
Toyrova Amina Baxtisher qizi	
Korxonalarda moliyaviy investitsion portfelni jalb qilish va rag'batlantirishning zamonaviy shakl va usullari tahlili	588
Haydarov Humoyun Begmurod o'g'li	
Kichik biznes korxonalari raqobatbardoshligini tadqiq etishga konseptual yondashuvlar	592
K. Q. Tajibayev	
Бухгалтерский учет дебиторской и кредиторской задолженности в современной экономике	599
Камолова Феруза Кахрамоновна	

O'zbekistonda mehmonxona sohasidagi mahalliy boshqaruv tizimini takomillashtirish yo'llari	603
Mirzayeva Lola Shavkatovna	
Turizmni rivojlantirishda "yashi" marketingni o'rni	607
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
Inson kapitalini boshqarishning xorij tajribasi.....	612
Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
Agrasanoat majmuasida oziq-ovqat mahsulotlarini yetishirish va qayta ishlashda klasterlarini rivojlantirishning xalqaro tajribalari.....	620
Salixov Sherzod Abduxakimovich	
Mamlakatimizda mehnat bozorida ayollarning iqtisodiy faolligini oshirish	625
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
Budjetdan tashqari mablag'lar hisobi va nazoratini takomillashtirish	628
Ostonokulov Azamat Abduraimovich, Alimardonov Asrorjon Alimardonovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida investitsion jarayonlar rivojlanishining xorij tajribasi	635
Miyassarov Davron Abdurashid o'g'li	
Xizmat ko'rsatish va servis sohasida mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini baholash ko'rsatkichlari.....	640
Muhammadamin Erdon o'gli Erdonov	
Инновационные направления развития сферы услуг как фактор экономического роста	644
Насиров Дилшод Фархадович	
Влияние прямых иностранных инвестиций (пии) на экономику Узбекистана	654
Юлдашев Нодирбек Сайдибурханович	
Qulay investitsiya muhiti – xorijiy investitsiyalar oqimini oshirishning asosiy omilidir.....	659
Hoshimov Jahongir Ravshanbek o'g'li	
Biznesni loyihaviy moliyalashtirish va uning asosiy yo'nalishlari.....	664
Razzakov Jasur Xamraboyevich	
Inflation and Unemployment: Evidence from Uzbekistan	670
Mahmudov Nosir, Nabiyeva Nargizaxon Nuriddin qizi	
Milliy mahsulotlarni jahon bozoriga olib chiqishda marketing strategiyalaridan foydalanish	677
Meliqulov Abduhalil Norinovich	
O'zbekistonda kichik sanoat zonalarini tashkil etish va rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ustuvor yo'nalishlari	683
Ortiqov Avazbek Bahrom o'g'li	
Rene Dekart va Blez Paskal ta'limotlarida ratsional g'oyalar komparativistikasi.....	689
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
Sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishining nazariy-uslubiy asoslari.....	694
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
The Importance of the World Trade Organisation (WTO) and Uzbekistan's Efforts to Join It.....	699
Urozaliev Elyor, Khoshimova Sevara	
Jismoniy tarbiya va sport muassasalarini moliyalashtirishdagi mavjud muammolar.....	705
Abduqaxorov Ulug'bek Abdug'aniyevich	
Yangi O'zbekistonda turizmning drayver sifatida barqaror rivojlanish yo'nalishlari	709
Tuxliyev Iskandar Suyunovich	
Mahalliy soliqlar va yig'implarning iqtisodiy mohiyati hamda ularni undirishning xususiyatlari	713
Tuychiyev Kamoliddin	
Tijorat banklari raqobatbardoshligini oshirishda xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	717
Yadgarov Nodir Ravshanovich	
Organik qishloq xo'jaligiga o'tish bosqichlarining tashkiliy jihatlari va iqtisodiy asoslari.....	723
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
Davlat xaridlari jarayonida e'tiborsiz ijrochilarni imkoniyatini cheklash masalalari	727
G'ofurov Temur Baxrom o'g'li	

O'zbekiston iqtisodiyotida investitsion loyihalarni faol tashkil etish istiqbollari	730
Utkurov Kozimjon Dilmurod o'g'li	
Iqtisodiy o'sishni ta'minlashda transport tadbirkorligi faoliyatini rivojlanish imkoniyatlari	733
M. Masharipova, I. Ruzmetova, D. Kuramboyeva	
Sug'urta faoliyatini takomillashtirishda andarrayting xizmatining o'rni	737
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
O'zbekistonda eksportni sug'urtalash mexanizmlarini yanada kengaytirish yo'nalishlari	741
Qarshiyev Keldiyor Eshpulatovich	
Kambag'allikni qisqartirishda aholini tadbirkorlikka yo'naltirish	745
Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Yoqilg'i-energetika korxonalarining moliyaviy barqarorligining ilmiy nazariy asoslari.....	749
Xusanov Qaxramon Nishonovich	
Оценка результатов реформы бухгалтерского учета в Республике	753
Киличева Фариди Бешимовна, Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
Эффективность программ соответствия в различных компаниях	757
Ахмедов Бехзод Ахмедович	
Элементы системы внутреннего контроля в выбранном финансовом институте	762
Хасанов Кахрамон Ахмаджанович	
Authentic Leadership Unleashed: A Comparative Analysis of Leadership Styles.....	767
Esanova Shohida Utkirovna	
Investitsion loyihalarni moliyalashtirishdagi moliyaviy risklarni boshqarishning ilg'or xorij tajribalari	774
Madiyarov Sanjar Gulyamovich	
Пахта-to'qimachilik klasterlarida xarajatlar hisobining uslubiy masalalari takomillashtirish	781
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich, Umaraliyev Isomidin Ismonjon o'g'li	

TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHINI NAZARIY MASALALARI

Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich

PhD, Namangan muhandislik-texnologiya instituti
“Iqtisodiyot” kafedrasi dots.nti

Abduraxmonov Sherali Sharifjonovich

Namangan davlat universiteti doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada kichik biznes korxonalarini faoliyatini rivojlantirishda yangi innovatsion kichik korxonalarini tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari va nazariy tomonlari bo'yicha ma'lumotlar berilgan bo'lib, kichik innovatsion korxonalaridagi innovatsion faoliyatni olti bosqichli sxemasi taklif etilgan.

Kalit so'zlar: iqtisodiy o'sish, mintaqalar, potensial, kichik biznes, yalpi ichki mahsulot, kichik innovatsion korxonalar, globallashuv, yangi texnologiya, modernizatsiya, diversifikatsiya, yangi biznes modellar, integratsiya, raqamli texnologiyalar, innovatsiyalar, Small and Medium Enterprise.

Abstract: This article provides information on the specific features and theoretical aspects of the organization of new innovative small enterprises in the development of small business enterprises in the regions, as well as a six-stage scheme of innovative activities in small innovative enterprises.

Key words: economic growth, regions, potential, small business, gross domestic product, small innovative enterprises, globalization, new technologies, modernization, diversification, new business models, integration, digital technologies, innovation, small and medium-sized businesses.

Аннотация: В данной статье представлена информация об особенностях и теоретических аспектах организации новых инновационных малых предприятий в развитии малого предпринимательства в регионах, а также шестиступенчатая схема инновационной деятельности на малых инновационных предприятиях.

Ключевые слова: экономический рост, регионы, потенциал, малый бизнес, валовой внутренний продукт, малые инновационные предприятия, глобализация, новые технологии, модернизация, диверсификация, новые бизнес-модели, интеграция, цифровые технологии, инновации, малое и среднее предпринимательство.

KIRISH

O'zbekistonda bozor iqtisodiyoti munosabatlarini shakllanib va rivojlanib borishi sharoitida, mulkchilik shakllaridan qat'iy nazar, iqtisodiy islohotlarni amalga oshirish bilan bog'liq jarayonlarda davlat bilan jamiyat a'zolari o'rtasida yangidan-yangi munosabatlarni shakllanishi sodir bo'lib, pirovard natijada aholining moddiy-farovonligi va mamlakatning iqtisodiy salohiyatini yanada rivojlanishi uchun zamin tayyorlanadi. Ayniqsa, hozirgi sharoitda mahsulot va xizmatlar sifatiga bo'lgan talab va bunda raqobat munosabatlarning hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligi juda ham muhim bo'lib, bu jarayonga keyingi yillarda O'zbekistonda ham katta e'tibor berilmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

Tadbirkorlik faoliyatida uning funksiyalarini risklar bilan bog'lagan Richard Cantillon, yangi texnologiyalar ta'sirini Joseph Schumpeter, sezilarli risklarga bag'ishlangan ilmiy tadqiqotlar David McClelland, maksimal foyda olishga qaratilgan faoliyat deb Peter Drucker, tadbirkorlikni ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari bilan Albert Shapiro, tadbirkorlarga ta'rif bergan Karl Vesper, yangiliklar yaratuvchi sifatida ta'riflagan olim Robert Xizrich Robert Husrichlar tadqiqotlarini misol qilib ko'rsatish mumkin.

Bundan tashqari esa tadbirkorlik tushunchasi uzoq davrlardan boshlab qo'llanilib kelingan bo'lib, ko'plab olimlar tomonidan ta'riflar berilgan. Masalan: R.Kantillon, A.Tyurgo, F.Kene, A.Smit, J.Seylar shular jumlasida.

dandir. Ye.F.Borisovning fikricha, tadbirkorlik, bu tashabbuskor shaxs bo'lib, boylik yaratish uchun zarur bo'lgan ishlab chiqarish omillaridan foydalanadi. Tadbirkor yakka mulk egasi, shirkat paylariga ega bo'lgan shaxslardir deb ta'rif berib o'tgan

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Olib borilgan izlanishlar natijasida tadbirkorlik faoliyatini nazariy tomondan o'rgangan olimlar izlanishlariga e'tibor qaratilgan bo'lib, tadbirkor iborasiga berilgan ta'riflarni umumlashtirilgan va tadbirkorlik faoliyatini rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar aniqlashtirilib, guruhlashtirish bo'yicha ma'lumotlar ham berilgan bo'lib, bundan tashqari tadbirkorlik faoliyati bo'yicha berilgan ma'lumotlar umumlashtirilib ilmiy tadqiqotlarda keng foydalanilgan hamda olimlar tomonidan berilgan ta'riflarga ko'ra tadbirkorlik faoliyatida yangi texnologiyalarni o'rni, yuqori darajada risk holati tadbirkorlik faoliyati uchun xosligi, har qanday sharoitda yuqori darajada foyda bilan chiqishga intilishi kabi o'ziga xos xususiyatlari alohida ajratib o'rganilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadbirkor - bu doimo o'z ishining fidoyisi, bilimdonidir. Tadbirkorlik qilish uchun esa nafaqat dastlabki bilimni olish balki faoliyati davomida hamisha izlanishda bo'lishi talab etilib, katta bilimga ega bo'lish kerak.

Tadbirkor – bu kapital egasi, xususiy ish egasi, uni boshqaradigan ba'zan ko'pincha xususiy kapital (ish) faoliyat ko'rsatishi birinchi bosqichida mulkdor funksiyasini shaxsiy ishlab chiqarish mehnat faoliyati bilan qo'shib olib boradi. Shu o'rinda bir qator xorijiy olimlarni "Tadbirkor" tushunchasiga bergan ta'riflarini keltirib o'tish lozim. Jumladan:

- Richard Cantillon (1725). Tadbirkor – bu risk sharoitida harakat qiluvchi kishi bo'lib, kapitalni taqdim etish funksiyasi tadbirkorlik funksiyasidan farq qiladi;
- Joseph Schumpeter (1934). Tadbirkor – bu yangi texnologiyalar ishlab chiqadigan novatoridir;
- David McClelland (1961): Tadbirkor – bu sezilarli risk sharoitida harakat qiladigan harakatchan odam;
- Peter Drucker (1964). Tadbirkor – bu har qanday imkoniyatdan maksimal foyda bilan chiqadigan va uni amalga oshirishga harakat qiladigan odamdir;
- Albert Shapiro (1975). Tadbirkor – bu tashabbus ko'rsatadigan, ijtimoiy iqtisodiy mexanizmlarni tashkil etadigan odam bo'lib, u noaniqlik sharoitida harakat qilib, yuzaga keladigan muvaffaqiyatsizlikka to'liq javobgarlikni o'z zimmasiga oladi;
- Karl Vesper (1980). Tadbirkor iqtisodchi, psixolog, boshqa tadbirkorlar va siyosatchilar nigohida yana bir boshqa ko'rinishida namoyon bo'ladigan ishbilarmon insondir;
- Robert Xizrich Robert Husrich (1985). Tadbirkorlik – bu qiymatga ega yangi nimanidir yaratish jaryonidir, tadbirkor esa – bularning hammasiga zarur vaqt va kuch sarflaydigan, mukofotga pul va erishilgan yutuqdan qoniqish olib, butun moliyaviy, psixologik va ijtimoiy tavakkalchilikni o'z zimmasiga oladigan shaxsdir.

Yuqoridagi iqtisodchi olimlar va iqtisodiy adabiyotlarda keltirilgan ta'rif-tavsiflarni e'tiborga olgan holda bizningcha, "Tadbirkor– qonun doirasidagi tadbirkorlik faoliyatini boshlanishining noaniqligi bilan yuzaga keladigan barcha tavakkalchilik turlarini o'z zimmasiga olgan holda minimal yo'qotishlar hisobiga maksimal foyda olish uchun harakat qiladigan xo'jalik yurituvchi subyekt" –deb ta'rif berish maqsadga muvofiqdir.

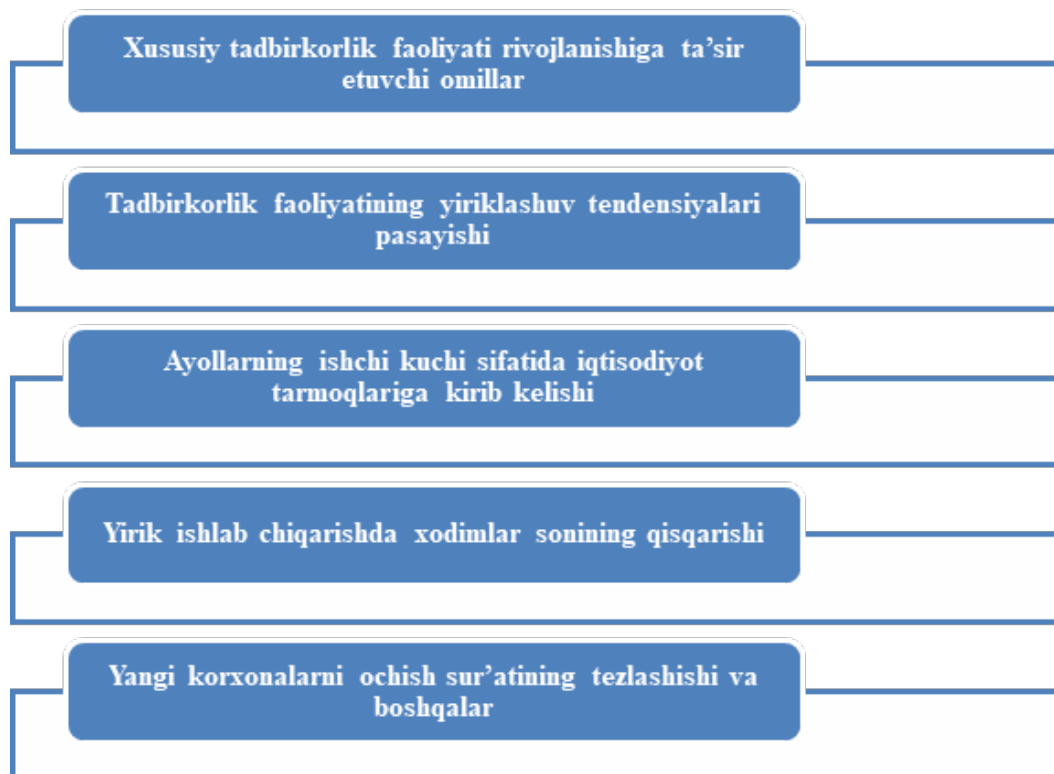
Bundan ko'rinadiki, tadbirkor eng avvalo, tadbirkorlik faoliyatini qanday amalga oshirishni, qanday sharoitda amaliy harakat qilishni, tadbirkor oldida uchraydigan to'siqlarni hal qilish yo'llarini va qanday yutuqlarga erishishni iloji boricha oldindan baholay olishi kerak. Tadbirkordan ishlab chiqarishni tashkil etish hamda mahsulot sotish, bozor munosabatlari sharoitida yuzaga keladigan aniq sharoitlarni baholash va to'g'ri yo'l tanlashni anglab yetish talab etiladi. Chunki, hech kim hech qachon tadbirkorga nima qilishni o'rgatmaydi, og'ir paytlarda yoniga kelmaydi va bu esa o'z navbatida har bir tadbirkorni faqat o'z kuchiga, bilimiga hamda zakovatiga ishonishiga va suyanishiga olib keladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevral "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmonida ^[1] keltirib o'tilganidek, mamlakatni 2017-2021-yillarda rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha Harakatlar strategiyasida uy xo'jaliklarini rivojlantirish, har bir oila tadbirkorlik dasturi doirasida fuqarolarda tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish, hududlarda aholi tadbirkorligini rivojlantirish maqsad qilingan.

Shu vazifalardan kelib chiqqan holda, xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda eng avvalo mamlakat iqtisodiyotida tadbirkorlikning yangi shakllarini joriy etish, raqamli tizimlar asosida faoliyat olib boruvchi obyektlarni

rivojlantirish maqsadga muvofiqdir. Tadbirkorlik tushunchasi uzoq davrlar boshlab qo'llanilib kelingan bo'lib, ko'plab olimlar tomonidan ta'riflar berilgan. Masalan: R.Kantilon, A.Tyurgo, F.Kene, A.Smit, J.Seylar shular jumlasidandir. Ye.F.Borisovning fikricha, tadbirkorlik, bu tashabbuskor shaxs bo'lib, boylik yaratish uchun zarur bo'lgan ishlab chiqarish omillaridan foydalanadi. Tadbirkor yakka mulk egasi, shirkat paylariga ega bo'lgan shaxslardir^[4]. M.A.Sajina, G.G. Chibrikovlar esa tadbirkorlikga quyidagicha ta'rif berishgan: Tadbirkor o'zining tashabbuskorligini mehnat va kapital resurslarni tovar va xizmatlarni ishlab chiqarishga umumlashtirgan holda ish yuritish bilan bog'liq bo'lgan qiyin vazifalarni bajarish uchun qarorlar qabul qiladi^[5]. Bizning fikrimizcha, tadbirkorlik – bu yuqori daromad olish maqsadida ishlab chiqarish yoki xizmat ko'rsatish sohasiga o'z mablag'lari yo'naltirilgan, bu mablag'lar tadbirkor tomonidan erkin nazorat qilinadigan va erkin ishlatiladigan faoliyat turidir.

1-rasm: Xususiy tadbirkorlik faoliyatining rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar¹

1-rasmda keltirilgan omillarning har biriga alohida izoh berish biringcha o'rinlidir. Korxonalar yiriklashuv tendensiyasi AQSHda yaqin 15-20 yil ichida pasaydi. Bu, asosan, xizmat ko'rsatish sohasidagi siljishlar bilan bog'liq bo'lib, bu xizmat ko'rsatish sohasida faoliyat masshtabini kengaytirish imkoni pastligi bilan belgilanadi. Hozirgi paytda xizmat ko'rsatish sohasidagi kichik korxonalar yirik raqobatchilariga nisbatan ayrim yumushlarni samarali tashkil qila olmoqdalar. Bu birinchi navbatda boshqarish tizimining soddaligi va ixchamligi bilan bog'liqdir.

Ayollar ish kuchining iqtisodga kirib kelishi. AQSHda 80 yillarning o'zidagina 2 mln. ayollar o'z ish joylarini ochdilar. Hozir AQSHda 4,6 mln. korxonalar ayollarga tegishli bo'lib, ular mamlakatdagi jami kichik korxonalar 30 foizini tashkil etadi. Bu tendensiya davom etsa yaqin kunlarda kichik va xususiy tadbirkorlikda ayollar va erkaklar ulushi tenglashadi. Yirik ishlab chiqarishda xodimlarning qisqarishi, ayrim jihatdan demografik omillar bilan bog'liq. Jumladan, "demografik portlash" davrida tug'ilganlar hozirda 30-40 yoshda, ya'ni o'z ishini mustaqil boshlash yoshiga yetganlar. Bundan tashqari, yirik korxonalarda ish o'rni uchun kurash, o'rta bo'g'in xodimlarining qisqartirilishi bevosita xususiy tadbirkorlikning rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadi. Yangi korxonalar ochish sur'atini oshirish bu borada AQSHda har yili o'rtacha 200 mingga yaqin aholi o'z firmasini ochadi. Ularning yarmidan ko'pi 20 ming AQSH dollaridan kam oborot bilan o'z faoliyatlarini boshlaydilar. Qariyb 75 foizi o'z firmalarida haftasiga 50 soat ishlaydilar, 25 foizi esa 70 soat va undan ortiq mehnat qiladilar. 2/3 qismi yangi biznesni boshlovchilar yangi yoki boshlayotgan kompaniyalar hisoblanadilar. Ya'ni, ular amalda ishlayotgan korxonalar sotib olmay, yangidan o'zlari xususiy biznesni boshlaydilar. Ularning 80 foizdan ko'prog'i o'z ishlari o'ta samarali g'oyalari emas, balki oddiy ishlarni tartibli hal qilish bilan baholaydilar.

1 Muallif ishlanmasi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa sifatida shuni aytish mumkinki, xususiy tadbirkorlik o'z ko'lami jihatidan iqtisodiyotni uzluksizligini va barqarorligini ta'minlashda katta o'rin egallaydi. Xususiy tadbirkorlikning iqtisodiyotga ta'sir ko'lami bir qator iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy, ma'rifiy va boshqa jihatlarni o'z ichiga oladi. Iqtisodiy jihatdan muhim bo'lgan xususiyatlar quyidagilardan iboratdir:

*Birinchi*dan, ish joylarini tashkil etishdagi mavqeyining yuksakligi. O'tgan davr mobaynida AQSHda kichik biznes bo'yicha boshqarma axborotiga ko'ra yangi ish o'rinlarining yarmidan ko'pi 100 kishidan kam xodimlar ishlayotgan korxonalar hissasiga to'g'ri keladi. Tez o'suvchi firmalar yangi firmalarning 27 foizini tashkil etib, ular 60 foiz yangi ish joylarini hosil qilishda qatnashmoqdalar.

*Ikkinchi*dan, yangi tovarlar va xizmatlarni tatbiq qilish, AQSH milliy fondining hisoblariga ko'ra, 98 foiz yangi mahsulot xususidagi tadqiqotlar kichik biznesda yaratilgan. Bu o'ta muhim ko'rsatkichdir. Vaholanki, ular mamlakat bo'yicha izlanishlar va tadqiqotlarga aniq mablag'ning atigi 5 foizdan kamrog'ini sarflaydilar. Eng yirik kashfiyotlar: xavfsiz ustalar, elektron soatlar, vertalyotlar, zanglamas po'lat va boshqa tovarlar ko'lami bevosita kichik biznesda yaratilgan.

*Uchinchi*dan, yirik korporatsiyalar ehtiyojini qondirish ularni mahsulotlarini sotish, uni bozor talablari asosida shakllanishida kichik korxonalarining roli kattadir. O'z navbatida yirik rivojlanuvchan firmalar o'z iqtisodiy strategiyalarida mayda ta'minotchilar bilan aloqa o'rnatishni samarali hisoblaydilar. Chunki, ular moslashuvchanlik xususiyatiga egadir.

*To'rtinchi*dan, maxsus tovarlar va xizmatlar bilan ta'minlash vazifasi-kichik korxonalar mijozlarining o'zgacha maxsus ehtiyojlarini qondirishda yetakchi o'rinni egallaydilar. Chunki, birinchi, maxsus talabning ommaviy tusga ega emasligi va uni yirik ishlab chiqarish orqali amalga oshirish samarali bo'lmasligi sabab bo'lsa, ikkinchi esa boy xaridorlarning o'ziga xos istaklarining mavjudligidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevralda "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmonida ko'zda tutilgan mamlakatni 2017-2021-yillarda rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha Harakatlar strategiyasi.–T.: O'zbekiston, –2017.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Koronavirus infeksiyasi tarqalishiga qarshi qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi 176-sonli qarori, 2020-yil 23-mart.
3. www.aa.com.tr/ru
4. Борисов Е.Ф. Основы экономической теории.–М.:Новая Волна,1996.–118 с.
5. Сажина М.А, Чибриков Г.Г. Основы экономической теории.–М.:Экономика,1995.–83 с.

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.